

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. é.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Szerkesztői szállás:

belső számtalca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstejn és Voglarnál (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

A hírlapbélyeg eltörlése folytán lapunk árát lezártítottuk, mindamellett legéberebb figyelmet fordítunk szellemi beltartalmának gyarapítására.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, méltóztatassanak becses megrendeléseiket mielőbb megtenni.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos számküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési pénzek beküldésénél postautalványt kérünk használni, mely jutányosabb a levélben való pénzbeküldésnél.

Pest, január 22. 1870.

(B.) Ma és tegnap a budget tárgyalásával foglalkozott a ház.

Az ellenzék támadásait nem annyira a budget tételei ellen intézte, mint alkalom szerinti recriminációkra fektető a főszót, s engedőleg minduntalan a dologhoz nem tartozó határozati javaslatokkal lép elő, vagy felvilágosítás kérése ürügye alatt interpellációkat intéz a miniszteriumhoz, melyeknek azonban a dologhoz nem tartozását maga is belátván, nem véd erősen.

Igy p. o. Irányi Dániel tegnap és ma folyvást azzal bajlódott, hogy még ma is osztogattnak oly méltóságok s kitüntetések, melyek születéshez vannak kötve, s így a democraticus elvekkel nem férnek össze.

Meenyire van ez így, meenyire nincs, én nem tudom, de érdemesnek sem tartom vele a t. olvasókat untatni. Azt tartom, hogy ez nem tartozik a budget tárgyalásához.

Én azt hiszem, hogy a születéshez kötött méltóságok, kitüntetések osztogatásának ma már semmi értelme sincs; mert a józan democraticus eszmék mélyebb gyökereket vernek, hogyesem azoknak értékét holmi escesbecsékkel ma devalválni lehetne; de meg vagyok győződve másfelől arról is, hogy az olynemű támogatásra, milyenben Irányi s társai részesítik a democraticus eszméket, ezek szorulva nincsenek, sőt hogy ezek az eszmék belbecsét alább szállítják.

Tisza K. egymásra adta be a határozati javaslatokat, míg végre belátva, hogy a ház nem hajlandó az ő kedvéért a költségvetéshez szorosan nem tartozó tárgyak vitatásába ereszkedni, utóljára nyilatkozatok tételére szorított.

Mind ezek dacára a budget részletes tárgyalása léptenkint halad s hétfőn a pénzügyminiszteri költségvetés alkalmasint be fog fejezteni.

A sajtószabadságot mi is szeretjük.

© A képviselőház január 20-iki ülésében Tisza László képviselő interpellálta az igazságügyért: „szándékozik-e megszüntetni a Királyhágón túl a törvénytelen sajtórendeletek érvényét; feloldani az ottani napi sajtót a praeventiv censura bilincseiből, szóval: kiterjeszteni oda is a hazai sajtótörvények hatályát.”

Ha ma valaki a sajtószabadság ellen emelne szót, önmagát itélné el; mert a gondolatok sajtó útján szabadon közlése egyike az alkotmányos szabadságok lagsarkalatosbjainak, sőt a többi népjogok legerősebb kezesége, őre.

De hát csakugyan a praeventiv censura bilincseiben sinlünk-e mi ma az erdélyi részekben?

Alig hiszem, hogy ezt valaki komolyan állítani merje; vagy ha e tréfát magán kedvelésből kockáztatja, be is tudná azt bizonyítani.

Vegye bárki kezébe az erdélyi részekben megjelenő román, német és magyar lapokat, s meg fog győződni, hogy gyakorlatilag mindnyájan élvezik a sajtószabadságot, pártkülönbség nélkül; sőt az ellenzék

kiek teljes tetszésük szerint bírálják a kormány eljárását, és sokszor legélesebben támadják meg az egyes miniszterek személyét is, még a gyanúsítás fegyverét sem feledvén gyakran elővenni.

Bizony minket, erdélyrészi lapokat, nem sokat korlátoz a névleg fennálló praeventiv censura a szabadszólásban. Ezért, valahányszor látjuk, hogyan bánik egy némely hevesvérű ifju a sajtószabadság kétélű fegyverével, mitsem gondolva azzal, hogy páratlanul kényes belviszonyaink és nagy sokaságu ellenségeink arra kényszerítenek, hogy a legteljesebb sajtószabadság mellett is sokszortojás-táncot járjunk; valahányszor látjuk, mennyire nem érti át egy-egy tapasztalatlan politikai ujoncz azt, hogy ebben az országgrészben ma is szükség van és mindig szükség lesz a nemzeti törvényhozás és kormány csorbitlan tekintélyére, el nem zibbasztott hatalmára, tartozék az a kormány és parlamenti többség bármelyik országos párthoz: — elgondoljuk: van-e itt praeventiv censura? s látva, hogy a gyakorlatban nem létezik — uti „Gazeta”. stb docet, — ismét azt kérdezzük magunktól: de hát miért tartja fenn a kormány e névleges, eredeténél és jellegénél fogva méltán gyűlölt sajtórendszabályt, melynek mérsékelt hasznát úgy sem veszi?!

Ezért üdvözljük Tisza Lászlót, hogy e kérdést sürgetőleg a parlament elébe hozta; óhajtuk, hogy ama sajtórendszabályok megszüntetése mielőbb kimondassék; mert ha a bilincs csak névleges is nálunk, ép ezért, mert hasonló a gyereket asztalába köti czereszálhoz, fel kell azt oldani, hogy ne legyen ürügy látszólag indokolt panaszokra.

Hanem, ha a praeventiv censura eltörlésére szavazunk föltétlenül, osztjuk egyszersmind azon balközépi óhaj is: terjesztessék ki a hazai sajtótörvények hatálya országgrészünkre is azonnal.

Érintők előbb, mi ellen vét nálunk a meggondolatlanság. Mi ennek kiszámíthatlan károsá válható következményei ellen a garantitát ép a hazai sajtótörvényben keressük — jobb törvényt meghozatalig.

Az 1848. XVIII. t. cz. büntetést szab azokra: kik a nyilvános köz- és vallásos erkölcsökből csúfot üznek (5. §.); kik a magyar szent korona területének álladalmi egysége ellen és a birodalmi kapcsolat felbontására izgatnak (6. §.); kik törvény által alkotott hatóság vagy testületet rágalmakkal illetnek (10. §.); kik valamely köztisztviselőt (tehát a minisztert is), vagy közmegbízatásban eljárást, hivatalos tetteire vonatkozólag rágalmaznak (11. §.); kik magán személyt rágalmaznak (12. §.); mi a hazai 1848-ki törvény ezen és többi cikkeiben megtaláljuk a kellő garantitát; mert ezek az oktalán és czéltalan hübele-balázs handabandázást és a nemzetellenes izgatásokat sokkal jobban és hathatósabban korlátozzák, mint a gyűlölt sajtórendszabály, ha mindjárt szigorral kezelve is, tehette volna.

Végiszavunk: töröltessék el azonnal a papiron fennálló — éveken át nem foganatosított praeventiv censura; és alkalmazzassék a hazai sajtótörvény a valódi észszerű sajtószabadság hasznára, a rosakaratu izgatások, s a haza- és alkotmányellenes törekvések erélyes megzabolozására.

Pest, január 21. 1870.

(r. l.) Lehetetlen mindjárt bevezetés gyanút meg nem róvnunk azon közönyt, melylyel a képviselőház tagjai az országgyűlési tárgyalásokban részt vesznek, azaz helyesebben: meynélfogva azokban nem vesznek részt.

Oly fontos ülésekből, mint a tegnapi is volt, mert a budget részletes tárgyalása folyt, távol maradt 159, szóval: száz ötvenkilenc képviselő.

Ez komoly dolog, mely fölött az ember szinte elszomorodik.

A képviselőket azért küldték ide a választók, hogy a haza érdekében tanácskozzanak, tehát jelen legyenek — a mennyire lehet — minden ülésben, nem pedig azért, hogy azokból elmaradjanak.

A tegnapi tanácskozás folyamáról bőven referáltak a pesti napi lapok.

Mi csak egy megjegyzést teszünk arra.

A subventionált sajtó és az ugynevezett rendelkezési alap forgott szönyegen.

Természetes dolog, mikép az oppositio hévvel kelt ki az illető tételek ellen, — hiszen küönben nem is volna ellenzék, de egész magatartásában bizonyos habozást, ingadozást véltünk észrevenni, mit akkor árul el az ember, midőn olyasmit mond, miben — némileg — talán maga is kételkedik.

Nem csodálunk, mert valamint tudjuk, hogy a sajtóra e világon — többet kevesebbet — minden kormány költ, hogy rendelkezési alap minden államban létezik, meg vagyunk győződve, miszerint a baloldai, ha valamikor kormányra jutna, bizonyára maga sem kizsákból ki e tételeket a budgetből, sőt talán még fel is emelné, azért mert nagyobb szükségét érezné annak, mint a mostani miniszterium.

Boldog azon kormány, melyben az ugynevezett „kormányajtó” lovagias fegyver az ellenzék ellenében és soba sem súlyd alá bérenczczé, zaoldossá, mit a tulsó oldalon oly előszeretettel s hangszólóva szeretnek emlegetni.

Mi — úgy hisszük — még nem baktunk ennyire.

Utolsó levelemben csak fenntartással közlém azon szárnyaló hirt, meynélfogva a legközelebb e helyt közös pénzügyminiszter helyére Lónyay Menyhért volna kiszemelve.

Épen ily óvatossággal s minden kezeség nélkül emlitem most a másik versőt is, melynek születés helye szintén Bécs, mely szerint t. i. be sem fogna többé tölteni a közös pénzügyminiszteri megürült állás.

A lajhántuli lapok nem tartják ezt szükségesnek és elegendőnek vélik a közös főszámvévető székét, a mely a közös pénzügyminiszterium teendőit szépecskén elvégezhette.

Magyar részről — úgy gondoljuk — nem igen sokat törődne ezen állás megszüntetésével, miután azonban az, a kiegyezkedési munkálatban, t. i. az erre vonatkozó törvényben gyökerezik, eltörlésére is aligha nem a két, azaz: a lajhántuli és a magyarországi országgyűlés teendői közé tartozik.

Massirevic érsek és szerb patriarcha halála, — miként Karloviczról írják — a szerb nemzet mérsékeltobb s engedelmesebb rétegeire — melyeknek a derék főpap mindig erős támaszul szolgált — aggasztólag hatott.

Ma érkezik, bécsi tudósítások szerint tegnap óta folyak az alkudozások a miniszterelnökség elvállalása iránt Kaiserfelddel, a ki — miként mondják — ha csak félig elfogadható ajánlatot fognak is neki tenni, nem utasítandja vissza e méltóságot.

Ausztriára ez, kétségkívül, csak nyereség volna.

Belügy.

A „Szabad Egyház” a katholicusok egyházi vagyónának természetéről irt cikkében arra utal, hogy miután ma „a főpapság sem bandedumokat, sem várakat honvédelmi czélokra nem tart,” a népnevelésről s az alsóbb papság anyagi sorsának javításáról kell gondoskodni; mert ma a népnevelés előmozdítása „nagyobb garantitája a baza függetlenségének, mint egy egész hadsereg, melyet talán a főpapak állítanak.”

A központi bizottmányának az ipartörvényjavaslat felett tartott értekezletében adott szakértői vélemény nevezetess pontjai. Az iparüzhetési jog csak a nagykorúság által föltételeztetik; a kártérítések kérdésében a törvény rendes útja is nyitva marad; árszabásnak nincs helye, kivételnek a bétkocsik sat.; a mester és segédék közti viszonyt szerződés határozza meg; a munka-könyv csupán bizonyítvány helyét pótolja; szabad egyesülhetési jog; ipartársulatok szabadok, az egyesülési törvényen kívül csak általános föfelügyeleti jog alatt állanak; czéhek feloszlatandók, vagyonuk felett, ha a tagok meg nem egyezhetnek, a kereskedelmi kamara meghallgatása után a miniszter határoz; az iparüzés jogát sem bírói, sem közigazgatási úton nem lehet elvonni, a vétkes bühödjék a büntető-törvény szerint; magánjogi kérdésekben mester és segéd közt a bíró dönt; a tanoncztartási jogot csak bírói úton lehet valakitől elvonni; a vásári forgalom felett az ipartörvény határozon.

A központi bizottság megállapodása szerint az államszámvéveszék tárgyában kelt törv. javaslat a 9 dik §-ig némi módosításokkal elfogadtatott; a tárgyalás befejezése a jövő ülésre halasztatott, mikor a kormány is képviselve leend.

Fiume megye utóbbi skupesináján, a „Hon” szerint, ismét panszláv izgatók vitték a fűszerepet. Elhatározták, hogy a magyar kormány administra-

tív intézkedéseit kötelezőknek el nem ismerik, s míg Fiume városról törvény nem intézkedik, ezután is itt lesz a megye székhelye, bár ép a kormányzói épületet tartják elfoglalva.

Király ő Felsége jóváhagyta, hogy Magyarországon 40 kir. sóhivatal s ezek igazgatására egy magyar kir. sóüzleti igazgatóság állitassék fel, igazgatóvá Farkas Ferencz pénzügyminiszteri titkárt nevezvén ki.

Mint közérdekűt emlitjük meg, hogy a központi bizottság kimutatás szerint azon kárpótlási összeg, mely a magyar kir. kormány, illetőleg az erdélyi kir. bizottság működése óta a Kolozsvárt székelő f. t. m. kir. alapigazgatóság által urbéri- és dézmakárpótlásban 1867. május elsőjéül 1869. decz. végéig utalványoztatott az erdélyi megyék- és

vidékeket illetőleg . . . 3.478,390 frt 5 1/2 kr.

A visszakapcsolt részekre nézve pedig . . . 1.734,451 frt 56 kr.

Összesen tehát . . . 5.212,842 frt 1 1/2 kr. teszen conv. pénzben.

A zene, én és mi.

A magyar királyság királyhágónnineni területén tervezett és felszerelésnek indított véd-erő parancsnoka, magyar kir. tábornok Graef Ede az ország minden hatóságaihoz felszólitást boesátott, melyben a hatóságok főnökeit felkéri oda működni, miszerint egy hazánkban országosan létesítendő honvéd-zenekar felállitására szükséges anyagi erő gyűjtésében segédkezet nyújtani sziveskedjenek.

Habár teljesen meg vagyok győződve arról, hogy a honvédséget, kormányunknak ezen hatalmas, és elhalt létünket életre emelő vívmányát a honfi, ki a világ s kiválólag Europa politikai mozgalmaital ösmeretes, és nem az ábrándozás, de a valóság fia, a szó valódi értelmében becsülni képes, nem tehetem mindazáltal, mint hazám 48—49-diki harciosa, hogy a tábornoknak honvédségünk érdekében naponta tanusított törekvése előtt tisztelettel meghajolva, e haladásra czélzó újabb cselekvénye mellett én is, ki hazámat mindenek felett szeretem, szót ne emeljek, és nem szédítő phrásisokban, csak egyszerű szavakban és életemből merített tapasztalattal nem tanusítsam, mily hatással bir az emberre, és kitünőleg a katonára a zene és következőleg mily horderővel birna az honvédségünknel is.

Történt régebb, de nem is oly nagyon régen, mikor? csakugyan nem mondom meg, hogy végezve itt Kolozsvárt tanulmányaimat, atyám ön beleegyezésem mellett a 2-dik számú Sándor czár nevet viselő sorezredhez hadaprádi minőségben (cadet) katonának adott.

Sima arcu, gyerek ifju voltam én akkor; sok tál étellel éltem, brüni avagy angol posztóból készült öt-galléru, sőt még éppen carbonári köpenyt is viseltem, a soirékat gyakoroltam, táncoltam, s mint jó tánczos a hölgyek körében szivesen is láttattam. Gyalog csak a békáspatakiig jártam, távolabb szülőim s katonám oldala mellől ritkán szökhettem el — szóval a szó teljes értelmében elkényeztetett urfi voltam. Mint ilyen derék legény, a ma is életnek örvendő derék polgár Dietrich Sámuel felügyelete alatt egész kényelemben Posonba, felavatási helyemre menesztettem. A tréfa tetszett nekem ki addig világot nem láttam; mikor észlelni kezdettem, hogy nem a Felek a legszebb tető, nem a Nádas a legtisztább víz, és Kolozsvár után nem Torda vagy Enyed a legnagyobb város magyar királyságunkban, sőt van ám annak ritka és nagyszerű rónasága, Buda-Pest városa, és szöke Dunája, és ha már jelenleg nem is oly nagyszerűnek látom és tudom mindazokat, de hazám jóllétéért s jövődőségéért féltékenyebb vagyok mint valaha. Változó tájékok és érzelmek közt végre Posonba értünk, ott második atyám Dietrich Sámuel által Werbeizir parancsnok Mőga századosnak adattam át, ki a 48—49-iki hadjáratból hazánkban már ösmeretes, felavatattás végett; miután ő tovább távozott, én pedig a világ tengerébe dobova egyedül maradtam.

Hazámfi! a gyerek ifju keblében ekkor kelt érzelmeket leírni mellőzöm, mert nincs arra alkalmas tollam, s nem is akarlak én titeket könnyekbe lábasztani, csak bémutatni szándékozom miként hatnak idő s körülmények, és miként lesz a csemetéből árbocz, ha kellőleg ápolatik.

De menjünk tovább. Mőga századosom egy igen derék, emberséges magyar ember volt, tekintettel vala gyermekkoromra és tisztességesen bánt velem, és még is szeretett olvasóim ha láttátok volna, mikor felavattásom után az ugynevezett comis nadragót és cipőt öltözködés végett előmbé tették, hogy elhalványodtam, és mikor mégis felhuzatták, hogy megnyíltak könyveim csatornái, bizony megszántatok, és soha sem képzeltek volna, hogy hazám szabadságharcában még meg is sebesíthessem. Elég az hozzá, sirtam rittam, és irtózza ruhámtól a gyönyörű vidéki Posenban hetekig oda nem hagytam laktanyámat.

Ez időben az ezred és törzse Dalmáciában, Zárában feküdt, ott voltak a többi számos hadapród bajtársak is. Diesz emlékü századosom látva levertségem, megszánt, s még kiképzésem előtt a törzshöz leendő áttételésem kieszközölte. Után indítottam tehát és Fiuméig a szárazföldön utaztam, s mert pénzem volt, elfogattal, kényelmesen, egy gonoszocska főhadnagy társaságában, ki okvetetlen privat dienerének akart tekinteni, de hasztalan. Fiumétől Záráig tengeren hajóztunk tovább, nem volt hát semmi baj. Megérkezve Zárába, s társaim közé vitetve és általok szives rokon barátsággal fogadtatva, csakhamar vigasztalódni kezdék, s habár sorsommal még sem voltam kibékülve egészen, felejték sok mindent, bár még mindig szénvétem.

Azonban megkezdődtek a gyakorlatok, és én is az ezred soraiban parádroztam, az ilyenkor mindég korabajnál miatt csaknem zárt szemekkel és hajlott fővel. Az indulja (marsch) mit addig soha sem láték és hallék, nagyot ütött a dobos dobjára, harsogott az egész zenekar, és ki kezdé a villanyzó hangokra fejét emelni, testben, lélekben kiegyenesedni, felejteti keserveit, magát egészen údén érezni? az urfi. 1830-ban serezedem V. Ferdinánd magyar király koronázására Posenba parancsoltatván, 14—16 órai kínos menetek után az állomásokra érve, mégis ha ilyenkor az ezred élén a zenekar nagy dobjára ütöttek, ki volt azonnal élénkebb, vidórab, a nyíló ablakokra mosolygóbb, mint az elkényeztetett gyenge Urfi! Hát a koronázás alatt, mikor a magás vendégek előtt díszmenetek vonultak, ha bár ekkor még csak egy haszlinger díszesíté is oldalam, nem cseréltem volna én a kolozsvári gubernátor fiával sem s osztán éppen 1831-ben, mikor zászlótartóvá lettem s a zenekar kíséretében fitogtathattam arany portépees karcsú derekam; higyjétek tisztelt olvasóim, azt hittem, magam vagyok a világ ura és azt is elhihetitek, hogy ha a zenekar nincs, ifjúságom s vélt nagy uraságom dacára, még ekkor is ha nem is sirtam, de bizonynyára boldogtalan lettem volna.

Ez történt 1848 előtt a parádék korszakában.

1848-ban hegy hegy ellen, völgy völgy ellen, folyám folyám ellen zavarodott, atyafi vérről áztatni hazánkat, s annak életét, szabadságát fényégetve végpusztulással; nem örömet emlékezem e korra, s hallgatnék, de a zene erejét e küzdelemteljes időben érezve gyakorlatilag legbiztosabban, vissza kell emlékezniem s elmondanom egyet mást.

Hazám történelméhez e nevezetes kínos emlékü, de hitem szerint jobb jövőjének, nagyságának alapzatát letett idejében, szerencsés voltam egy hatalmat, a 11-dik honvéd zászlóalj vezérhelmeti, melynek nagyobb része értelmes, intelligens férfiak és ifjakból állott, s mely diadalról diadalra jutott, s engem is dicsőségre emelt. Lelkesedett, igazán lelkesedett e zászlóalj az ügyért, mely mellett harcolt, jövőjét, vért tekintet nélkül áldozta és még is e lelkes fiakat gyakran láttam én a hadjárat fáradalmaitól, nélkülözések kinaiban, nem csak elcsüggedve, de bádgyattan és lehangolva. Megható volt ilyenkor a derék fiukat látni, miként teremté őket újjá az ellenséges ágyuszó, s mint volt kész mint sebzett oroslány mindenik halállal fenyegető ellenére rohanni.

De ha nem hallszott az ágyuszó, bár állítom, hogy kedves volt előtök vezéri hangom, hozzájuk intézett szavaim egy egy mosoly kísérté és tovább semmi.

Nem volt zenekarom, de volt zászlóalyamnak intelligenciája (igy neveztek ök magok azokat, kik csata- s nemzeti dalokat énekeltek) parancsoltam tehát: intelligencia előre, és midőn erre a mintegy 18 tiszt és honvéd harmonia a zászlóalj élén megjelent Vörösmarti, Petőfi és sok más kedves költők dalait danolni, nem hinnéd olvasó, hogy a törpévé vált sor, miként emeledett s nyerte vissza óriási nagyságát, a dal és zene viszhangja, mint sodronyon futott végig a sorokon, mint a hajnal a sötét homályt elmossa, s élvezetre ébreszti a teremtest, — úgy üzte el a zene zászlóaljambubánátát, s serkentette a hadiánkat a harc színhelyére, hogy elfoglalják a munkálati vonalat, melyen friss babért arathassanak.

Mellőzve egyebet, s csak ezekből kiindulva, egy perczig sem kételkedem hát, hogy hazánk honvédségének egy országos zenekar

multhatatlan kellék arra, hogy békében, mint hadban édes, vidor gyermekünk lehessen. Egyesített erővel sokat tehetni, és a mire honvédségünk egy maga képtelen, azt összes hazánkfiainak fillérei már megteremthetik.

Vessünk hát számot magunkkal, s áldozunk bár annyit, a mennyit háztartásunkban 24 órai megszorítással nélkülözhetünk, és akkor tavaszra nem csak a pacsipta fog a friss zöldből kilopózdani, hogy dicsérje az újjászületést, de nyílt homlokokkal, derülten megy a honvéd is laktanyájából a gyakorlati, s ha a sors kívánja a harcztérre édes hazájáért.

Inczedy Samu,
h.-ezredes.

Farsang van, ugrádozzunk!

A napokban ismét kezembe került a „Magyar Polgár.” A lap legelső basábján e szavak ültek szemembe: „Hic est Rhodus, hic saltemus!” A címéről itélve már már azt hittem, hogy a cikkíró diákos ember; hanem látva, hogy II dik cikk is fog következni, elvártam azt is. Elolvastam ezt az I sőben ígert „indokol”-ást és ez arról győzött meg, hogy az amice nem tud deákul; mert a második cikk második basábján ezt olvastam: „Harmadik, e kettő egyeztetése: non est datum” (non datur helyett), a mit mi culinarius deák conversatióban sem használtunk azon régi, jó időben, midőn a magát véletlenül magyarul elszóló gyerekárs nyakába akasztók a bizonyos kereszties állat képét mutató signumot. De a „non est datum” mellett azt is most tanultam meg, hogy absolutismus és alkotmányosság nem kormányrendszer, hanem nelemek.

A kegyetlen deákságból arra következtetek, hogy az a (Mő) úr nem rég vált meg a hátul-gombolótól; e gyantításomban megerősít páros cikkicinek egész eszmemenete, logiciálan okoskodása; a mi ugyan nem igen illik be vezércikkicnek, hanem hát: kiki úgy ugrik, a hogy tőle telik. Olvasunk csak a „saltemus” cikknek I sőjének két utolsó kikezdését:

„Csak az a baj, hogy a delegatiók retortáin át (a retorták nagyon finomul párologtatsnak és választanak—jegyezzük fel ezt itt későbbi használatra) ép nem nyílik (mi, ha szabad kérdeni?) sem Magyarország, sem Ausztria népeinek azon ügyek intézésére, melyek a hadsereg állományának eredeti alkotói.” Itt már fennakadtam: melyek lehetnek a hadsereg állományát alkotó ügyek törpenkedem, miután a vezércikkíró (Mő) által „nyílik” után hagyott lézag még érthetlenebbé tette ezt a passust. Gondolám: olvasd csak tovább, ott lesz a feloldás. És csakugyan a végső bekezdés ilyesmit ígert így elmékedvén:

„Más szöveggel (szavakkal helyett) — ugymond —: Hungar-Ausztria külpolitikája nem Ausztria és Magyarország népének akarata szerint irányul (ennek az „irányul”-nak talán a „nem” után kell vala következnie?) s e külpolitika iránylata, módosulatai döntik el főképp: le, vagy le nem szállítható-e a haderő.” Tehát ez a jó (Mő) gyerek, a hadsereg „állományát” alkotó ügyeket, a külpolitika „iránylatával” hozza kapcsolatba. Eredeti összerfűgés és illusztratio.

Különben én már akkor roszt gyaníték, midőn láttam, hogyan tömjézőz (Mő) Ludvigh urnak, ki a minap, jó kedvében egymás mellé állítá az óriás É. Amerikát és a szerény Hungariát; sejtém, hogy a „Magyar Polgár” vezércikkíró gyerekeknek meg fog tetszeni, ez a különös veszőparipa, s ime csakugyan reá is ugrott és pogányul tánczoltatja: párbuzamba állítja Magyarországot Angliával és É. Amerikával — ez jó (Mő) plagium a „Nestor” eszméinek nyilpuzdrájából — s felhozza a „Magyarországot ez idő szerinti eszternyit(ő), nyomorít(ő) politikai rendszer” megvilágítására azt, hogy míg ama két államban a hadsereg teljesen a népakaratának van alárendelve, a „magyar országgyűlésnek egy joltányi hozzájárulása sincs a hadsereg szervezéséhez; míg Anglia évről évre szavazza meg a hadsereg létszámát; a magyar országgyűlés tíz évre előre megállítja nyolcszáz ezerben a hadsereg álladékat” stb.

Tehát (Mő) I ső cikkének 4 dik kikezdésében azt állítja, hogy parlamentünk egy joltányit sem szóbat a hadsereg ügyéhez, négy sorral odább meg ő maga írja, hogy 10 évre és 800,000 főben állapítá meg a magyar országgyűlés a hadsereg álladékat. Ezért mondam én levelem elején, hogy roszt deákságot talalék a „Saltemus”. fele cikkickekben, de logiciát nem. Lássuk csak tovább, bátha valahová elrejtőzött ez a publicisták mindennapi kegyere?

A „saltemus” cikkickek írója, elmondja, a mit mindenki tud, hogy t. i. az állandó nagy hadsereg roppant terhet rónak a népek vállaira; akadályozzák az anyagi gyarapodást és nem mozdítják elő az alkotmányos fejlődést. Ezt senki sem tagadja, sőt nem is vitatja; tehát bizonyítgatása ép oly fölösleges, mint, hogy nap van az égen. Miért nem áll elő a bölcs ugrádozó e bajt orvosló panaceaival.

Előállott. Vádaskodással akarna ez európa-szerzte pusztító bajon segíteni. Azzal vádolja a Deák-pártot, hogy „az országos közakarát által kárhözváltott állapot fenntartására nyújt segéd-

kezet”, s bár elismeri, hogy a nagy hadsereg által okozott roppant költségek terhe a deák pártiak vállát ia nyomja, mégis így szól tovább: „A Deák-párt él s uralkodik, s az előtte is odiosus hadsereg dédelgettetik (talán gedelgettetik) általa.”

A kurta togát nem rég levélközött (Mő) jól sejtji, hogy abba a nagy hadseregbe sem Magyarországra, sem a Lajtbán tuli népek „nem szerelmesek”; hanem arról úgy látszik mit sem tud, hogy a nagy állandó hadsereg mindkettőnek igen nagy szüksége van; ezt pedig annak, ki vezércikk-írásához fog, tudnia kellene.

Lám én, falusi politikus létemre, néhány lapot járátva olvastam s így tudom azt, hogy a főtől talpig fegyverbe öltözött és meg nem szabadított nagybatalmak egyike sem akarja a lefegyverzést megkezdeni; pedig hát nem állanak fejeik felett ama sötét viharfelhők, melyeket a magyar-osztrák birodalom láthatárán csak azok nem látnak, kik a politikában gyerekek, vagy homlokuk alatt is tyúkszemtel hordanak. É. Amerika megtehető, hogy roppant hadait hazá bocsátá. De hát miért nem teszi a hatalmas Franciaország, hol ma is folytak a fegyverkezések, erődtitések, vasútra szállásban való gyakorlatok? Miért nem teszi a győzelmes Poroszország és általa vezetett észak-német szövetség, bár ott a honvédelmi intézmény több mint 60 év óta van meggyökerezve? Miért nem fegyverzi le Oroszország roppant tömegeit, sőt e helyett több millió rubellel emelte hadi költségvetését, s még a 31 évet be nem töltött béberéket is mind besoroztatni rendelte? Avagy talán Anglia van lefegyverkezve? Hisz roppant hajóbada mellett, s a 200,000 et megközelítő állandó seregen kívül ott van 200,000 önkéntes honvédje! — Ha tehát ez erőteljes, válságokkal meg nem rendített és senki által sem fenyegetett nagybatalmak sem támasztják szögletbe a puskát, ugyan ki tanácsolhatja józan észszel, a magyar-osztrák birodalomnak: fegyverkezze le, miután határait nem oltalmazza általa uralt tenger, vagy ugyanazonan egy fajú nép régóta és szorosan összelort óriás tömege és előrehaladottabb barz-készültség.

Ily viszonyok közt csak politikai ércilenség vetheti szemére a Deák pártnak azt, miért nem igyekszik a nagy állandó közös hadsereget leszállítani; mert a hadsereg két felő osztásának lehetőségét a minap még Ivánka is tagadja; a honvédseregben pedig ma a keresztázadok sinésnek felállítva. Hanem azért lefegyverkezést sürgetsz te ártatlan saltól (Mő), s hogy e politikai fénygyerekekedésnek párját is felmutathasd, azon siránkozol, hogy a külpolitikát nem a népakarat intézi, hanem a külügyér teszi azt saját szakállára. Nagyon nagyon tévedsz jó ember!

Jámor (Mő) ismét hallott valamit harangozni, de hogy mit, azt nem tudja.

Alkotmányos országokban a külügyeket is felelős miniszter intézi a király nevében. Nálunk sincs ez másként: közös külügyérünk felőse a delegatióknak, s ezek kezökben tartják az eszköz, melylyel a külügyér néltalan ábrándos vállalatának kellő határt szabhatnak. A nép tehát tetteleg érvényesíti befolyását parlamentje által a külügyek vezetésére is. Azt pedig ma a politizáló gyerekek is tudják, hogy bármelyik alkotmányos ország minisztere sem veti fejét oly vállalatra, melyről tudja, hogy az ország közérzletével ellenkezik, s a parlament — tehát a nép támogatására nem számíthat; ily esetekben csak azért sem tűzhet a külügyér kalandos terveket, mert az országok közbangulatáról a többi államok diplomatiája is értesülve van, s így ha szövetséget ajánl nem sokat adnak szavára, tudva, hogy a terv csak egy privat passio; szövetségesek nélkül pedig ma egy hatalmas Francia- vagy Poroszország sem keres magának ellenséget. Azt is tudja ma minden hírlapolvasó, miért nem tudja tehát a vezércikkíró (Mő) hogy a cabinetpolitikának ideje lejárt. A nagyhatalmu császár és első rangú diplomata III. Napoleon, e napokban magához hívattá Daru külügyérét, hogy vele egy Szt. Pétervárról érkezett levelet közöljön; a külügyér így szól császárához: engedje Felsőség, hogy oly értelmű körlevelet intézhessen diplomatiái ügyök-cikkickekhez, mely szerint ezután minden közleményt egyenesen a külügyminiszteriumhoz intézzenek; a császár megpedré bajszát, de így szól, jól van, tegye ezt, édes Daru.

Ha egy III. Napoleon s em tűzhet ma cabinet politikát, ugyan ki akarna ezt tenni Európában? Igaz, hogy a külügyi politika irányelveit nem vitatják meg mindig a parlament színe előtt; de azért a közvélemény úterén tartva kezét, intézi azokat egy alkotmányos külügyér és koronként, maga idejében, beszámol a koronának, pártja főbjeinek. Az is igaz, hogy a külügyerek nem hallgatnak a sip- vagy hidutezai intésekre; de talán ez így van jól; mert azokra hallgatni, kik Anglia helyzetét a miénkhez mérik roppant nagy bak ugrásokra vezetne, s a salto mortale nem használva a népeknek és megártana a nem-zerge-lábnaknak. Óhajtottó miúdenesetre, hogy a külügyek intézése körül is nagyobb legyen a nyilvánosság; hanem ebben ép úgy, mint a lefegyverkezésben nem lehet. „Hungar-Ausztria” — még kevésbé (Mő) a kezdeményező, bármennyire igyekszik is a diakosság birnére, használván: okos-

kodás helyett „ratiotatio”-t és kövefkeztetés helyett „conclusio”-t, bármily hangosan emlegesse az „anticipationschein”-okat, hibázatassa a 48 ki törvényhozást és az eddig fennálló, valamennyi alkotmányt ama alapelvű, mely a külügyek intézését a fejedelmi jogok közé sorolja. A jámbor (Mő) azt látszik hinni, hogy ez csak nálunk van így s ezért mulasztással vádolja a 48 ki törvényhozást, miért „engedő — ugymond — elsiklani a külügyi ressort rendezésének alkalmát. Pedig az elszalasztott alkalmom a megoldásra a legkedvezőbb körülményekkel kínálkozott.” Ezt a mondatot ismét nem birtam megérteni; lehet, hogy chinai nyelven van; ezért azon óhajttással zárom be soraimat:

vajha Európa parlamentjei és államférfiai mielőbb eljárának alkotmányos lecckékre a sip, akarám mondani a hidutezába; itt megtanulhatják: hogy Európában ma is virágzik a cabinet-politika — és hogy a parlamenteket boldonddá tartja egyegy malitiosus külügyér. Ugyanezen utczában azt is megtanulhatják, hogyan lehet e bajon az elszalasztott alkalmom — „legkedvezőbb körülménye” (ivel) segíteni. Végül, megtudhatják a hibás 48-ki, még életben levő törvényhozók, mily vezeklést kell mulasztásaiért kiállani, miután (Mő) úr őket még ma „ki nem menti”

Jó éjszakát szerkesztő úr. Tudom, hogy elaludt párszor, míg soraimat átolvasa. Hja! én is így jártam, míg a „Saltemus” cikkickek elolvastam, háromszor is elálmosodtam — szóljunk igazat — bizony akkorákat horkantottam, hogy ha a „Rhodus” meghallja, maga is hozzá látott volna az ugrádozásához, látva, hogy (Mő) a had- és külügyi abra cadabra jelszavával a „Saltemus”-t válsztá.

Egy falusi politikus.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése jan. 19-kén.

Elnök: Somssich Pál.
Jegyzők: Majláth István, Széll Kálmán, Bujanovich Sándor.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért, Horvát Boldizsár, gr. Mikó Imre, Bedekovich Kálmán, gr. Andrássy Gyula, Gorove István, miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesített.

A pénzügyi bizottság egy tagjára tegnap beadott szavazás eredménye kihirdetett, a pénzügyi bizottság újonnan megválasztott tagja: Széll Kálmán.

Néhány kérvény benyújtása után a képviselőház ezután napirendre tér.

Napirenden van az 1870. költségvetés jelentése feletti általános vita folytatása.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter másfél órát tartó remek beszédében, diadalmasan czófolja meg az ellenzék minden ellenvetéseit számokkal mutatván ki különösen Simonyi Ernő tévedéseit. (E beszédet közöltük egész terjedelmében.)

A pénzügyér meggyőző beszéde után Elnök: Felteszi a kérdést, vajjon a ház a pénzügyi bizottság jelentését a részletes tárgyalás alapjául elfogadja-e? A jelentés, miután a kérdéshez még Simonyi Ernő és Madarász József szólottak, nagy többséggel elfogadtatott. Felolvastatott ezután a jelentés egyes czímei.

Az első czimnél felszólal.

Deák Ferencz: T. ház! Miután a pénzügyi bizottságnak jelentése az általános vitaközös folytatán a részletes tárgyalás alapjául a többség által elfogadtatott, a részleteknek azon három pontjára nézve, mely felolvastatott, mint homogen természetűekre, egyszerre és együtt van szerencsém előadni egy határozati javaslatot. (Halljunk!)

Határozati javaslat.

Mondja ki a ház: hogy ezentul a költségvetés mindenkor a kellő időben, s ne részletenkint, hanem teljesen, a bevételek s kiadások mérlegével, a bruttó budget elvei szerint szerkesztve, s formailag is együtettül, és az egyes miniszteriumok részéről írott indokolással kísérvé terjesztésük elő.

Hogy a központon alkalmazott hivatalnokok száma a közigazgatás azon ágaiban, a hol lehetséges, kevesbitessék. — Végre

Hogy a költségvetési törvényben az átruházás engedélye lehetőleg kerülessék, s a törvényben inkább azon czimek és rovatok, melyekben még most az átruházás (virement) ki nem kerülhet, foglaltassanak egybe.

Pesten, január 19 én 1870.

Ezek azon pontok, melyek véleményem szerint a részletekre nézve elhatározandók lennének. A jelentés utolsó része végre szól a nyugdíjak kérdéséről. Erre nézve az én véleményem is az, mi már több képv. előadott, t. i. hogy annak tárgyalása halasztassék későbbre. Erre nézetemet majd akkor, ha azon pont is felolvastatik, lesz szerencsém előadni — és arra vonatkozó javaslatomat a t. ház asztalára letenni (Helyeslé.)

Tisza Kálmán: Előadja, hogy a Deák Ferencz által most beadott határozati javaslat meg-

felel annak, melyet ő az általános vita alkalmával előterjesztett; ugyanazért azt ennél visszavonja. (Helyeslés)

A határozati javaslat nagy többséggel el is fogadtatik.

Felolvastatik a nyugdíjakra vonatkozó czim; erre nézve Deák Ferencz következő hat. javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a ház,

hogy a pénzügyi bizottmány jelentésének a nyugdíjakra vonatkozó része később fog a költségvetés tárgyalása közben egy e végre külön kitűzendő napon tárgyalatni. Beadja Deák Ferencz képviselő.

Ezen határozati javaslat elfogadtatik.

A képviselőház ezeket a tulajdonképi részletes vitába bocsátózik, s legelőször a miniszterelnöki költségvetést tette discussió tárgyává. A sajtó osztályra előirányzott 12000 ft felett hoszasab és heves vita fejlett ki, míg Várady és Csernátóny támadásaira a miniszterelnök válaszolt; talpraesett beszédét jövő számunk hozza.

Tárgyalattól ezután a szolgák fizetésére vonatkozó pont.

Deák Ferencz: Meleg szavakkal eseteli azon nyomasztó helyzetet, melynek a szegényebb osztályok, tekintve a főváros nagy drágaságát, ki vannak téve. A hivatali szolgákat is ezek közé sorozza, mert a praecelinalt 350 s 300 frtos fizetésekből megélni, szónok véleménye szerint ugyancsak nagy feladat. Hogy tehát ezek sorsa enyhítessék, azt kívánja, hogy a fizetések 20%-el felmentessenek, s erre nézve egy indítványt is terjeszt a ház elé.

Kállai Ödön: Nem járul a fizetésfelelősehez s kívánja, hogy Deák indítványa a házsabályo értelmében kinyomassék.

Szólt még Zsedényi Ede, mire azután a ház Deák Ferencz indítványát kinyomatni rendélé. Az ülésnek ezzel d. u. 2 órákor vége lön.

Legközelebbi ülés holnap (csütörtökön) d. e. 10 órákor.

Pulszky Ferencz beszéde

a képviselőház jan. 18. ülésében.

T. ház! Kevés szavakkal vezetem be a pénzügyi bizottság jelentését, mert azt tartottam, hogy ez legjobban fejezi ki mindazt, a mint a pénzügyi bizottság ki akart mondani. Ez nekem egy t. képviselőtársam által büntül rovatott fel; én pedig nagyobb eredménynek tartom, ha azt mondjak rólam, hogy nem mondtam el mindent, a mit elmondhattam volna, mint ha azt mondanák, hogy többet mondtam, mint a menyt elmondanom kellett volna (Helyeslés.) És néztem e részben igazolva is van, mert azon 16 szónok közül, a kik az általános vitánál felszóltak, 12 elfogadta a pénzügyi bizottság jelentését a részletes tárgyalás alapjául; és csak négyen voltak, kik el nem fogadták, hanem egyenesen bizalmatlansági indítványt adtak be a képviselőházhoz. Igen jól tudom, hogy a budget tárgyalás azon alkalom, a hol elmondhatja mindenki mindazt, mi miatt szíve fáj; hol elmondhatja a miniszterium büncit és hol mindenről szólhatunk, mi általán a közadminisztrációhoz tartozik. És ezen joggal, mely minden országban megvan, éltek a szónokok tökéletesen. Azok is, a kik elfogadták a pénzügyi bizottság jelentését a specialis vitaközös alapján, ezek is elmondták mindazon kérdéseket, melyekkel ostromolni kívánják a miniszteriumot, amár a legnagyobb rész előre kimondotta, hogy az nem ide tartozik, hanem elfogadják ezeket mondani akkor, mikor a specialis vita fog a budget fölött megindítani. Egészen véve ezen szónokok közül azok, kik nem egészen fogadták el a pénzügyi bizottság jelentését, leginkább arra céloztak — a mit igen szívesen ismerék el — hogy a tárgyalás gyorsítása tekintetéből a pensio kérdése elklöníthessék. Azt hiszem, ezen nézet jogos, és mikor ez a kérdés a specialis tárgyalásnál előfordul, magam is arra fogok szavazni, hogy ezen kérdés különvéve vétessek tárgyalás alá.

Nagyon természetes, hogy azok, kik a bizalmatlansági szavazatot indítványozták, nem barátai a miniszteriumnak és hogy ők ezen alkalmat megint tökéletesen parlamenti módon fel akarják használni arra, hogy nézeteiket e tekintetben világosan kimondják. A budget tárgyalás legopportúnusabb alkalom arra, hogy bizalmunkat vagy bizalmatlanságunkat a kormány részére kimondjuk; hanem meg kell vallanom, hogy az indítványozó engem akaratom ellenére is egy régi antik domborműre figyelmeztetett, a melynek egy gyermekcsoportjában az egyik enyelgő gyermek elővesz egy rettentő álarczát és azzal akarja a többi ijesztani; mert rettentős volt az indítvány, az igaz, de az előadó azt a maga kedélyességével adta elő, hogy előre látszott, miként az utóljára senkit sem fog elrettenteni, maga is átlátta s tudjuk mindnyáján; nem volt benne semmi epe, semmi guny, előadva azon kedves modorával, melyet mi benne mindig tiszteltünk; hanem előhozta a hünlajstromot a miniszterium ellen, talán összefoglalva mindazokat, miket a többiek előtte, utána elmondtak és meg kell vallanom, én kezdetben megdöbbentem, azt gondolva, hogy olyanokat fog felhozni, melyekre bizony nehéz lesz válaszolnom. Hanem

ha azok mind állanak is, a mint nem állanak, miket előadott, meglehetősen bocsátandó hűnk volnának. Előadta, hogy rosszak utaink; tudjuk t. ház, nincs senki is, ki ez iránt kétségben volna, mert hisz csak ki kell mennie próbálni s látja, hogy ugy van. De kérdem, a közlekedési miniszterium bílna e az? Épen nem az ő bílna, mert hisz a mult évben harmadéve, sőt több éven keresztül elhanyagoltattak az országutak, nem adnak rá pénzt, ott pedig, hol nincs pénz, ott lehetetlen az, hogy a miniszterium ezt utakat kavicsozza és hogy az utak jók legyenek. Jól emléksztünk, hogy maga a miniszter kért póthitelt s mi meg is adtuk, — hanem míg az országgyűlés nem adja meg a szükséges eszközöket a miniszteriumnak, nem lehet tőle kivánni, hogy azt megtegye, a mire épen az eszközök hiányoznak.

Előhozta azt is, hogy a királyi táblánál 14 ezer per van restautiában. Ez tökéletesen igaz, és ez is nagy baj; hanem ennek ismét nem az igazságtügyi miniszter az oka, hanem oka tán nemzetünk azon prókatori természeté, mely e házon kívül is akkor, midőn látja, hogy ügye el van veszve, mégis folyton folyvást apellál. (Helyeslés és derülttség jobbról.) Azt is említtette, hogy a törvénykezési reform még teljesítésbe nem ment; ez is igaz, s ez is baj; hanem erre még meg kell várni a szükséges időt, mert rögtön az egész törvénykezést felfújni nem lehet. Jól tudjuk, hogy az igazságtügyi miniszter az idevágó törvényeket már elkészítette, s jelentette is, hogy legközelebb leteszi a ház asztalára, s erre nézve én t. társaimat, ki abban megbotránkoztok, hogy ez még nem történt meg, csak arra kérem, hogy kevés hetekig legyen még türelme, mert ebben is meglesz az öröme, s hozzá fog szólhatni az ügybőz, mely most már végső stadiumában van. Szemére vetette képviselő ur a közoktatásügyi miniszteriumnak, hogy az iskola törvény halva született. De kérdem, vajjon talán azt kívánja-e, hogy a gyermek — mely nézetem szerint nem halva született, mely él — mindjárt az első héten fusson, szaladjon, tán az a, b, c ét is tudja? Nem, ez lehetetlen előbb, mig mindazon feltételek életbe nem léptek, melyek az eszme kivételére szükségesek, mig pl. elég számu tanítók nincsenek, mert mig ezek nem léteznek, az iskolák nem lehetnek jók. A miniszter megette és teszi folyvást mindazon lépéseket, melyek szükségesek arra, hogy ezen üdvös törvény nemcsak életbe lépjen — mert hiszen életbe lépett — hanem, hogy a gyakorlatban is mutassa üdvös hatását mindennap, és hogy a gyermek, mely nem tud még szaladni, minél előbb a maga lábán tudjon járni.

Előadta t. képv. társam még azt is, és hosszú számszóportban iparkodott ezt behozonyítani, hogy bevételünk nagyobbak, mint 4 év előtt voltak.

Ez más országokban is megtörtént és mindig gratulál magának a finansminiszter, ha akkor, mikor nem változnak az adó tételek, nagyobb lett a bevétel, mint azelőtt volt, mert ez azt mutatja, hogy a nemzet vagyonosodott, mert a tételek megmaradtak, és mégis több jött be, mint azelőtt. Mikép lehet ezt büntül felőni a miniszternek, azt nem értem, mert én ebben azon örömdetes jelenséget látom, hogy a nemzet gyarapodott. Hanem sajnos, ez nem áll oly terjedelemben, mint t. tagtársunk előadta, mert ő kétféle budgetet hasonlított össze, melyek nem ugyanazon terv szeriut voltak szerkesztve. Az egyik t. i. netto budget volt, a másik pedig brutto budget. Az nagyon természetes, hogy a netto budget tételei kisebbek, mint a brutto budget tételei, és azt sem vette tekintetbe, hogy ott, hol a földadóról van szó, mely adó nem, nézete szerint, hihetetlen mértékben növekedett volna, holott tudjuk, az adótételek ugyanazok maradtak, nem vette t. i. figyelembe, hogy az 1867-iki reicheráthféle előirányzatban csak a törzsadóról volt szó, és hogy abban a földterhermentesítési pótlék benn nem foglaltatik. Egyébiránt nem csak ezen számok hibásak. Volt ott több szám is, mely a valóságnak nem felel meg és meg fogja nekem t. tagtársam engedni, hogy ezekre most nem felelek, hanem fogok felelni az egyes budgetek tárgyalásánál, a mikor az sokkal inkább helyén lesz, mint most, a hol egy pár számot kiszakasztunk és arra építjük okoskodásainkat.

Egyébiránt t. tagtársam és mások is különösen két kérdésre szoritották ellenvétesüket; először arra, hogy a központi igazgatás terhe igen nagy; némelyek még arra is kiterjeszkedtek, — mert ez igen népszerű, — hiszen gyermekkorunk óta folyton olvassuk ezt, hogy a hivatalnokok sererege igen nagy és hogy fizetések roppant nagyok. Szeretném, ha a t. képviselő urak kissé benéznek a hivatalokba és látnák, hogy mennyi munka van ott. Nem élünk azon patriarchalis időkben, midőn a vármegyéről igen könnyen lehetett valaki alispán és szolgabíró, — pár száz darab volt elintézendő évenként, — és mégis gazdálkodása után nézhetett, mulathatott és politizálhatott. Szeretném, ha megtekintnék, hogy mennyi munka van ott és ha figyelemmel lennének, arra is, mily rosszul vannak fizetve a hivatalnokok. Szeretném ha látnák azon szerencsétleneket, kik 400 ft évi fizetésből nagy családjukkal együtt tengődnek a fővárosban. (Végo következik.)

UJDONSÁGOK.

(esg.) Bethlen Farkas gróf Küküllőmegye felső választókörletének jobboldali képviselője, f. hó 22-kén hosszas szenvedés után Pesten elhunyt. Nyugodjanak a derék hazafi hamvai békével.

(esg.) Engel Gizella k. a. mint a mai falragaszok mutatják, ma lép fel szinpadunkon először „Lucia”-ban. A tisztelt k. a. tanítványa Richter né aasszonynak, azon Richter édes anyjának, ki a müncheni dalszinházban hosszas ideig volt főzene igazgató. E sorok írója az elmúlt évben véletlenül ismerkedett meg Richter né asszonnyal Sallingban München mellett, és az alkalommal személyesen győződött meg azon tapintatos modorról, melylyel Richter né növendékeit az ének művészetében képezi. Mai nap is többen vannak a müncheni dalszinháznál tanítványai közül szerződöttve, kik mindannyian tanítónőjük birnevét emelik. Mint tudjuk, Engel Gizella k. a. egyike volt legszorgalmasabb tanítványainak, és mint ilyenről méltán feltételeztük az első fellépés teljes sikerét.

(esg.) A m.-vásárhelyi takarékpénztár f. hó 24-kén tartotta közgyűlését. Elnökké Vályi Károly választott. Ezt követte az igazgató jelentése a mult év üzleti eredményéről, mely szép számokat mutat fel, 45,000 ft befizetett tőkével a kezdet nehezégein áthatolva, a takarékpénztár 400,000 forint forgalmat mutat ki; a részvényesek részvényeikre 7 1/2 % et kapnak osztalékul.

(esg.) Vettük a sárospataki takarékpénztár és kölcsön-egyesületnek forgalmi kimutatását. Kiténik ebből, hogy az egylet 35,616 ft befizetett tőkével 412,807 ft forgalmat csinált. Kamatra adott kölcsönvények mellett 386,187 ftot; pozitív vagyona tesz 121,414 ftot és 53 krt. Örömdetes eredmény, kivált ha meggondoljuk, hogy mult ősz pénzeri-sének ideje alatt az intézetek pénzügyletekbe becsatkozó alig merészkedhettek.

(esg.) A maros-vásárhelyi kir. ítélő táblához Kabós László és Schneider József eddigi maros vásárhelyi kir. táblai bírák tanácselnökké, dr. Endes Gábor kolozsvári jogakadémiai tanár, Spech Adolf m.-vásárhelyi kir. ügyigazgatósági ügyész, Szolga Miklós gyakorló ügyvéd és Stojka Antal volt erd. kir. táblai ülők pedig rendes bírákká neveztettek ki.

(esg.) A Hillaria daleyget elnökévé Gegenbauer urat választották. Hát az egyesülés a kolozsvári dalkörrel meddig marad még jámbor óhajtas?

(—) A muzeum-utczai kisdudóv mellett gyermekker berendezése van tervben. E czérra Szász Domokos lelkes hazafi, az óvoda fíradhatatlan felügyelője a jövő szombatra álarozos táncvigalmat rendez a városi vigarda termében. E szép eszme mellett, melyet Marenholz Bülow B. nán ia-puok téra rovatában is fölkaroltunk, fölélegesen tartjuk felszólni, mert ma már mindenki meggyőződhetett annak fontossága és szükségességéről. Reméljük, hogy a nemes czél a közönség méltánylása és tömeges pártfogása által létesülni fog. Ajánljuk e különben is sok élvezetet ígérő vigalmat olvasóink figyelmébe. Jegyek kaphatók 1 forintjával Demjén László, Stein János, Csapó Sándor és Bányai Károly kereskedésében.

— M.-Vásárhelyről írják nekünk: Tegnap (jan. 22-kén) temették el a 38 éves Szabó Imrét, helyi egyik tisztas polgárbáz egyetlen fiarjadékát. Szabó Imre végig szolgált a 18⁴⁸/₄₉-beli önvédelmi hadjáratot, s testére lövés és kardvágások által okozott sebekkel volt feljegyezve az arról bizonyítvány, hogy szükség idejében a becsült terén hívó és férfiasan teljesítő a közös édes anyai iránti kötelességet. És ma már ismét egyvel kevesebb száma azoknak, kik a történelem nyilvántartó könyvébe halhatatlan beülkkel irák be 1848/49-ből a magyar vitészeget.

— Nyilvános köszönet. Hosszu L. volt h. lov. kap. ezennel mély köszönetet mond b. Bornemisz János ő exljának, ki őt 5 fital, ugy Joánovics századosnak, ki hasonlóan 2 fital kegyeskedett segíelyezni. Ez alkalommal forró halájját fejezi ki jöltevéje t. BIASINI Domokos ur irányában, ki őt már két ízben kegyes volt Gy.-Fejérvára és N.-Váradra díjtalanul elszállítatni. Isten jutalmazza e jöltevé urakat a szegény nyomorulttal éreztetett jóságukért.

(esg.) Gerendről írják: Kean Tamás vasuti munkás, kit egy radnóthi izraelita fuvaros hozott ide, ntközben hirtelen elhalt. A városi főmérnök-ség irodájában hozzá a fuvaros, Keant e szavakkal vitte be „hoztam egy beteg angolt” halótnak ismerték fel s miután a szekeres is rögtön elült, gyilkossági és rablási tényt gyanítottak. E rémhír azonnal szárnyra is kapott, azzal a változtatással, hogy a nép már a gazdag megölt és kirablott angol urról beszélt. Lett lótas fatás. Az izraelita fuvaros elfogatott. Mánap a halott az angol orvos jelenlétében felboncoltatott, és ekkor kitént, hogy ő kelme, többet ivott a szeszés italokból, mint kellett volna s így érte a széhhűdés. A gyilkossági bűn tehát nem való. A vizsgálat befejezését az izraelita fuvaros Tordamegye börtönében van tartóztatva. Walker angol főmérnök elhalt honfár-sát nagy diszszel temettette el.

(esg.) Özv. Lázár Antalnak született Vertán Anna, f. hó 12-én elhunyt. Mint jó anyát siratják családjának számos tagjai. Hült tetemei a csik-köz-

mási anya templomban folyó hó 18-án tétettek örök nyugalomra. Pihenje a boldogok álmát csendesen!

— A drávorokról m. kir. távirai nyári állomásnál jan. 12-én a szolgálat a téliidnyre be-szünttetett.

Szerkesztői üzenet. Báró Pongrácz Emil urnak Pesten: szívesen kérjük, az ígértet. Látogatás Kaulbachnál czimű tárcza írójának: nem szerencsétlenné minket is egy hasonló szép közleményvel?

(esg. Színház és művészet. A színházi álarozos bál előtt a „Gerolsteini nagyhercegnő” zsúfolásig megtöltte a házat és a zárt-színház sok idegen arczczal találkozunk, mi nyilván bizonyosága annak, mikép az igazgató igen helyesen eszelekedett, hogy a bál előtt estvén oly darabot vétetett elő, mely a vidéki közönségnek is kedves estvét szerzett. A szereplőkről ez úttal sem sok újat mondhatunk. Szerepében kiki otthonos volt és így az előadás kerekdeden folyt le. A bál után szeredán a Buljovszky Lilla által fordított „Ház becsülete,” dráma ő felvon. került a játékrendre. Ez estén különösen a közönség részéről, meglátszott, hogy bál utáni est volt. A páholyok ugy, mint a zártszéksorok, türesen meredeztek. Színezeink azonban jókedvvel játsztak, különösen meg kell emlékeztünk Kassainéről, Dancz Nináról és Fejérvárinéről. Dalfi jutalmául csütörtökön Donizetti kedves dallamokkal gazdagon fűszerezett dalműve: „Dom Sebastian,” először került szinpadunkra. Darai Károlin (Ayda) sok drámai hatással és még több kedvvel énekelt. A jutalmazandó is több ízben sikeresen érvényesítette hangját, és különösen a 4 ik felvonás sepietije nagyon szépen sikerült. Hanem a közönség, — az eehogy sem viselte jól magát. A dalmű egészen újdonság és a színház mégis üres volt. Részletese a közönség a dalművet kissé melegebb pártolásban. — Mátrai Beteg Béla, a pesti színeszeti tanoda tehetséges növendéke: „Kalmár- és tengerész”-ben, névtelen, mint Arthur mutatta be magát. Mátrai csinos szinpad alak. Organuma jó és a szerepkörre, melyben mozog, épen alkalmas. Mozdulatain meglátszik, hogy oly mesterek voltak tanítói, kik a szép iránt valódi érzéssel bírnak. Azonban a színeszeteség még nem vetközte egészen le és ez estve különösen egy kis lámpalaza is volt, jelenése különben többnyire szépen ütött ki. Mellette meg kell emlékeztünk Priellerot, ki igazi érzéssel játszott és a testvérét hön szerető fiut természetesen állítá élénk. Sz. Mátrai Laura kis szerepét szokott művészetével játszta. Takácsnak szinte voltak sikerült jelenetei. Szombaton Beczkói díszítő jutalmául „Valburg éjjele,” tüneményes színjáték, telve mindenféle bohóságokkal. A közönség tömeges pártolásban részletet a fíradhatatlan díszítőt, ki ez estve is megmutatta, mily hasznos tagja színházunknak. Vasárnap, f. hó 23-dikán, a „Pogány magyarok,” dráma 4 felvonásban. Hétfőn, f. hó 24-kén, Mátrai Béla utolsó előtti vendéglátásánál: „Egy észsész thea” és Offenbach operetteje: „Fortunio dala.”

KÜLFÖLD.

Páris, jan. 21. A törvényhozó-testben a belügyminiszter komoly megfontolását ígérte azon indítványának, mely szerint a kivégzések zárt téren hajtassanak végre. Choisoul egy indítványt tesz, melynek elfogadása által a községek jogot nyrnének, hogy maguk választhassák polgármestereiket. A kamara nem hallgatta meg az indokolást.

A „Figaro” szerint a creuzoti munkás zavargásokban a főbujtató a nemzetközi társulatnak egy ügynöke. A munkások közt nagy számban osztattak szét radieális újságok.

Mint a „Timesnek”-nek Rómából 16-ról távirják, a 14 ki congregatióban a senior legatus pannaest emelt az iránt, hogy az atyák nem tartják meg eléggé a titoktartási szabályt, — s hogy a zsinatban igen hosszú beszédeket tartanak.

Berlin, jan. 20. A képviselőház elfogadta a Dükör által beterjesztett, a sajtószabadság megszorításainak megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot.

Az „Osservatore Cattolica di Milano” az olasz oktatási miniszternek a praefectusokhoz intézett bizalmas köriratát közli, melyben a miniszter tudakozódik, vajjon az olasz iparosok hajlandóknak mutatkoznak-e a concilium alkalmával Romában a kath. mű és egyháztárgyakból rendezett kiállításban résztvenni, s vajjon a kiállítás hirdése felizgató-e vagy felizgatható-e a közvéleményt? — Végül a miniszter felszólítja a praefectusokat, hogy szintén bizalmas alakban lehetőleg hamar válaszoljanak.

Augsburg, jan. 21. Az „Augsb. Allg.” Ztg.” egy Dobliger, alapítványi prépost által aláírt cikket közöl, melyben a pápa csaltatlansága iránti felirat pontrol pontra megzafaltatik.

London, jan. 21. India főparancsnokává Sier Napier fog kineveztetni.

Szent-Pétervár, jan. 21. A forradalmi proclamatiók terjesztőinek kinyomozása végett Tschamaduroff senator elnöklete alatt egy külön felsőbb büntető-törvényszék állítottatott fel.

L e g ú j a b b.

A hivatalos „Rüssische Invalide“ 1869-ről szóló kimutatást tartalmaz az orosz hadsereg szervezetről, melyben a többi közt mondatik: „1870. április havig az egész hadsereg el lesz látva az újnemű löfegyverekkel s a szükséges számú töltevényekkel. 1869 folyamán 400 szerkesztett ágyú szállított a különböző várakba. A víz alatt felrobbanó lövegekből jövőre 1000 darab fog évenként előállítani. A hadügyi költségvetés 1870-re 140 millió rubelben állapított meg, tehát 4 millióval magasabb a múlt évinél.

A „Wiest“ aggasztó színekben esetelei a közhangulatot s emlékeztet az 1866. május 20 ki manifestumra, melyben a miniszterium conservatív elveket vallott, de azokat fájdalom nem valósította. — Sándor trónörökös nagykörűségét legközelebb mesés pompával készülnék ünnepeleik, az ezen alkalomból megrendelt nyilvános ünnepélyek azonban rosszul illenek a magasabb körökben uralkodó komor hangulathoz, a hol jól tudják, miszerint a birodalom, tekintettel a császár ismert kórállapotára, e szenvedélyes és hiányos nevelési koronaörökös trónralépte esérére igen kétes jövő elé néz.

Bécs, jan. 24. Beut alkalmat vett magának, a beszédének tulajdonított kihívó irányulást visszautasítani és biztosítani adni az iránt, hogy szavazatát minden hátsó gondolat nélkül adta a majoritás felirata. Még azon szándékával is felhagyott, hogy a felirathoz módosításokat indítványozzon.

Berlin, jan. 24. Károly Lajos főg tegnap este fél 9 órakor ide érkezett, s a pályaudvarban a porosz koronahg, más kir. hg, az osztrák-magyar követség, a városi parancsnok és a rendőrtörök által fogadtatott. A pályaudvarban disz-örégg volt felállítva. A főherczeg, ki a kir. palotában szállt meg, ma d. e. látogatást tett a királynál; üdvözlé a kir. családja összes tagjait, meglátogatta az özevgy királynét is Charlottenburgban és erre a kir. palotába ment, hol az ő tiszteletére több mint 80 személyre való díszedeb adatott.

Madrid, jan. 24. A cortes majoritásának szombati ülésében a republikánusoknak a Bourbonok trónbeli kizárása iránt tett indítványa tárgyalatott. A kormány szavára az indítvány elvetett.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Több vidéki népiskolatanító kartársaim azon barátságos megkeresésére, hogy a magyar kormány által a népiskolatanítókat számára kibocsátott: úgynevezett „Néptanítók lapjához,“ hol és hogyan jutnain, a következőkben válaszolok:

A „Néptanítók lapját“ minden magyarországi népiscola tanítója és kisdédóroda vezetője díj nélkül kaphatja következő feltételek alatt: 1) hogy azt segédtanítóival olvasás végett közölje; 2) hogy azt, mint az iskola tulajdonát megőrizze és utódjának átadja.

Nevezett lap azon intézet nevével rendeltem meg, mely azt járattja és pedig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál az országháiban Budán; ugyalott van a szerkesztőségi és kiadó hivatal.

Nem népiszkolai tanítók előfizethetnek: egy évre 3 frral; félévre 1 frr 50 krrel.

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

Ezzel kapcsolatban melegen ajánlom t. kartársaim heces figyelmébe még a következő kiváló magyar neveléseti lapokat: „Néppnevelők lapja,“ szerkeszti és kiadja a jeles tehetségtű dr. Márki József több szakférfin közreműködése mellett; egész évre 4 frr. Kiadó hivatal Pesten (kecskeméti utca, 5. sz.). Továbbá: „Alapnevelők és szülők lapja,“ szerkesztik: Szabó Endre és Kaloosa Róza kisasszony. Ára egészre csak 2 frr. Kiadó hivatal Debreczen (bagyamatér, 13. sz.).

Kőrösi Csoma János, *) kolozsvári néppnevelő.

*) Tiszteletteljesen kérem a „Magy. Polgár“ t s már erdélyi lapokat a közlemény felvételére.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről. Január. 26 n. 5% Metaliques 100 frr 60 25. 5% Nemzeti kölcsön 100 frr 70.50. Kamat 60 40. 1860. Kölcsön 98 30. Bankrészvény 723. Hitelintézet részvény 200 frr 261.40. London 10 frr 100 frr. 23 1/2 kr 122.20. Ezüst 120 75. Ca. királyi arany 5.81 1/2.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 78 60. Temesi 77.— Erdélyi 75.20. Horv.-Slavon 83 50.

HIVATALOS.

27. 1869.

II-od al. bír. sz.

Hirnaplari hirdetmény.

Br. Bruchenthal Ilka férj. gr. Toroczky Pálné, mint felperesnek Krasznamegye Peténye volt urbéres község, s több ottani közbirtokosok ellen Peténye községbeni keresimajog arányosítása iránt beadott keresetében az 1870 év február hava 16-ik s következő napjai tüzetvén ki, a helyszínére a község házához tárgyalási határnapul a megnevezett keresma regále joghoz igényt tartó ösmezo-rellen tartózkodásuak ezennel hirnapilag megidézettek az esetleg meg nem jelenők részére és terhére jogi gondnokul ügyv. Hentér László ur hivatalból kineveztetvén.

Kelt Sz.-Somlyón, 1870 január 10-ik napján Krasznamegye II. alispáni bíróságától.

28. 1869.

II. al. bír. sz.

Hirnaplari hirdetmény.

Br. Bruchenthal Ilka gr. Toroczky Pálné Kraszna Horváth volt urbéres község, s több ottani birtokosok ellen az ottani keresimajorsági jog arányosítása iránt, beadott keresetében, a folyó 1870 február hó 14 s következő napjaira a helyszínére Kraszna-Horváth község házához tárgyalási határnap tüzetvén, nevezett regále jogokhoz igényt tartó ösmeretlen tartózkodásu érdekeltnek, vagy képviseltjeik általi megjelenésére, ezennel hirnapilag megidézettek, az esetleg nyilvánoságra hozott, de meg nem jelenendő érdekeltnek részére és terhére jogi gondnokul: ügyv. Hentér László ur hivatalból kineveztetvén.

Kelt Sz.-Somlyón, 1870 január 10-én, Krasznamegye II. alispáni bíróságától.

6834. 1869. Számhoz.

Hirdetvény!

Gróf Bethlen István tulajdoni igény bejelentőnek, gróf Bethlen János szül. Vesselenyi Zsuzsanna és fiai, gróf Bethlen Dániel és gróf Bethlen Aurél édfektársai, valamint néhai gróf Bethlen János hagyatéka ellen ezen telexkönyvi törvényszék előtt 1869 évi December 6-kán 6834 sz. a. a Vojvodinez község 1 sz. tjk., Podporány község 101 és Vlakovecz község 227 sz. tjkben felvett nemesi birtokoknak kiigazítás utján nevére átírata tárgyában, az 1865 December 15-én kelt igazságügyi miniszteri rend. 3 — 25 §§ ai értelmében folyamatba tett kiigazítási kérvény tárgyalására és illetőleg a felek között létesítendő egység megkísértésére határtárgyalásra és évi 10 mártus hó 16-dik napjának d. e. 10 órája ezen bíróságnál tüzetik ki azon hozzáadással, miszerint néhai gróf Bethlen János hagyatéka képviselőre Brettner József h. ügyvéd gondnokul rendeltetett ki.

Miről az ösmeretlen tartózkodásu örökösök azzal értesítettek, hogy a képviseltjeikre kirendelt ügygondnokot joggyűk elzésre iránt kellő utasítással ellássák, vagy pedig a bíróságnál más ügyvédet nevezzenek meg, mert ellenkező esetben ezek elmulasztásuak következményeit magok maguknak tulajdonítsák.

Kelt Temesvárott, Temes megye telexk. tszék részéről, 1869 December 23-án tartott ülésből

NEKITS, t. k. igazgató.

NEM HIVATALOS.

A kolozsvári Takarékpénztári részvénytársulat f. 1870. évi február 23-án délután 3 órakor, a városi községi teremben közgyűlést tart,

közgyűlést tart,

melynek tárgyai:

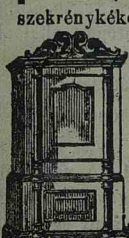
- 1. Az igazgatóság jelentése s annak tárgyalása.
2. A választmányból kilépő 8 tag helyett újak választása (alapszab. 29 §.)
3. A választmány által tett intézkedések tárgyalása.
4. A lefolyt évről szóló számadások és mérleg megvizsgálása. A jövő évi számadást előlegesen megvizsgáló — valamint egy leltározó bizottmány megválasztása.
5. A lefolyt év tiszta jövedelméről intézkedés és az osztalék megállítása.
6. A tisztviselők fizetésének megállítása. (alapsz. 21. §.)
A t. cz. részvényesek e közgyűlésre, ezennel azon értesítéssel hiválnak meg, hogy a szavazási jog akár személyesen, akár meghatalmazott által gyakorolható; de a meghatalmazottnak is részvényesnek kell lenni. (alapsz. 21. §.)
A közgyűlésben személyesen vagy felhatalmazott által résztvenni szándékozók felhiválnak, hogy részvényeiket a gyűlés előtti napi esti 6 óráig a gyűlés tartamára tegyék le az intézet helyiségébe, hol a választmány által kiküldött bizottság a felhatalmazási és jogosultsági okiratokat megvizsgálja. (alapsz. 19. 20. §.)
Kolozsvárt, január 22-én, 1870.

Az igazgató választmány.

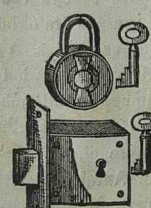
Polczer Károly

cs. kir. kivál. szab. pénztárgyára és mulakatossága ajánlja a cs. kir. politechnikai intézettel Bécsben, 1869 november 8-kán, 1615 sz. a. szakértőleg megvizsgált és jelesnek talált, a jelenkor igényeinek tökéletesen megfelelő, elegáns kiállításu vas-, tűzellenes és betörés ellen biztos

pénz-, könyv- és okmány-szekrényeit, szekrényeket, íróasztalokat, állványokat sat. valamint mindenféle mizárakat bámulatos olesó árban.

Gyár: Bécs, V. ker. Wienstrasse 65. Főraktár: Bécs, Stadt, Kärntnering 3. Fiók-raktárak: Bel- és külföldön. Árjegyzékek ingyen.

Jószág haszonbér.

Gyergő Tekerőpatakon, egy falusi birtok, mely áll: 73 hold 657 öl szántóból, 112 hold 120 öl kaszáló és kertből, 8 hold 309 öl legelőből, 3 hold 1520 öl erdőből, összesen 197 hold 1006 öl külsőből, egy több lakrészekből álló kényelmes udvarházzal, mindennemű gazdasági épületekkel együtt, több évkere haszonbérbe adandó. A feltételek iránt értekezhetni Gyergő Szent Miklóson, ügyvéd Orel Máté urnál, vagy levél útján Züllich Istvánnál Kolozsvárt. Lakása bel monostortutca 177 ik sz. házban.

Eladó birtok.

Pusztas.-Sz. Miklóson — Kolozsvártól 1/2 óra járásra, az országútban, mintegy száz hold, első minőségű kaszáló és szántóföld, belső-telek és keresma regaléval együtt. Értekezhetni Szöcs Géza urral a Zalog-kölcson intézetben Kolozsvárt.

Naponta friss farsangi-fánk és haché-pastétom,

franczia-pezség. Tauffer János, cukrászatában.

Eszényi Károly,

gyöngye egészsége következtében renomirt fűszer üzletét Tordán, szabad kézből eladja.

börzeüzleti irodájához

(Comptoir für Börsengeschäfte) STEIN KÁROLY, Bécs, I. Theof. Graben 17.

Advertisement for bouquets and jewelry. Title: 'Fársangi cikkek! Bouquet tartók, világszerte divatos'. Includes text about gold and silver jewelry and a 'nagy Bazár'.

Advertisement for Singer sewing machines. Title: 'Singer varrógépek'. Includes an illustration of a woman sewing and text about the quality and variety of the machines.

Advertisement for Stein János bookshop. Title: 'Stein János könyvkereskedésében kapható: Unitarius írók a XVI. századból'. Includes text about a book 'A nagyvárad Disputatio' and a 'nagy naptára'.